

Esther van Fenema

Nu maar hopen dat de psychiater niet in crisis raakt

MATS VAN SOOLINGEN

Onwetendheid en indianenverhalen

Als psychiater bij de crisisdienst probeer ik grip te krijgen op de nieuwe Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) die vanaf januari 2020 wordt ingevoerd. Ik leg mijn oor te luisteren bij collega's en werp eens een balletje op Twitter op. De meestvoorkomende reactie is 'ik weet het ook niet precies, maar volgens mij gaat er veel veranderen'. Sommigen vragen zich af of je vanaf volgend jaar patiënten thuis met tiewraps aan de keukentafelpoot moet vastbinden om in opdracht van de burgemeester een depot te spuiten. Kortom, onwetendheid en indianenverhalen blijken altijd weer smaakmakende ingrediënten voor broodjes aap. Al sinds 2008 wordt er gesleuteld aan de Wet bopz, waarbij uiteraard de insteek is om zo min mogelijk dwang en drang toe te passen en patiënten het liefst ambulante te behandelen. Er is ruim een decennium gesteggeld over de vraag wie de centrale aanjager moet worden. Uiteindelijk is besloten om het OM aan het roer te zetten, waardoor de Wvggz in feite een meer politiek dan medisch karakter heeft: wij als psychiaters voeren uit wat de overheid ons opdraagt als het gaat om vrijheidsbeperking. Naar oud-Hollands gebruik is er intensief gepolderd tussen allerlei groepen zoals familieleden, patiënten, politie en lokale bestuurders. De Wvggz is in die zin een lappendeken geworden, samengesteld uit veel inspraak en belangen. Ik ken de machteloosheid van de politie als ze weer een verward persoon op straat moeten zetten omdat ik besluit geen maatregel aan te vragen als er onvoldoende gevaar vanuit een psychiatrische ziekte voortvloeit. Ook de wanhoop van familieleden kan groot zijn als neef Henk in een psychose de boel kort en klein slaat maar

de rechter ervan weet te overtuigen dat hij behandeld wil worden om daar direct na het opheffen van de maatregel weer van af te zien. Maar door de Wvggz zijn politie en burgemeester nog steeds niet 'verlost' van verwarde personen en de samenleving niet van zieke misdadigers zoals Michael P. Ook neef Henk zal voor overlast blijven zorgen als de ggz de thuissituatie niet goed kan organiseren omdat er onvoldoende geschoold personeel is. De nieuwe wet biedt uiteraard ook een aantal voordelen ten opzichte van de huidige Wet bopz, zoals meer zorgvuldigheid van werken, persoonsbescherming en rechtsbescherming. Daartegenover staat wel een enorme toename van administratiedruk voor psychiaters omdat naast al het schrijfwerk, het risico op vormfouten en klachten toeneemt.

Zelf worstel ik het meest met het feit dat de overheid vanuit wantrouwen de regie over de 'in- en uitgang' van ons overneemt. In de nieuwe Wvggz kan iedere betrokkene, dus ook de buurman, een melding doen bij de gemeente en moet de psychiater in opdracht van de burgemeester op pad om een verklaring over de noodzaak van een dwangmaatregel te schrijven.

In geval van een zorgmachtiging is de geneesheer-directeur vanaf 2020 'slechts' regisseur en verantwoordelijk voor het aanleveren van informatie aan de officier van justitie. Het OM besluit al dan niet een verzoek aan de rechter te doen en de rechter verleent de zorgmachtiging inclusief de vormen van verplichte zorg. En het is ook de rechter die bepaalt hoe zo'n maatregel verloopt en wanneer de maatregel afloopt.

De Wvggz moet maatschappelijke crises bezweren, nu maar hopen dat de psychiater niet in crisis raakt. ■